

Bytí jako aktivita

Scholastická premisa (spíš než zásada), že „bytí předchází (jakémukoli) činění“ resp. že „dříve je bytí (jsoucnost) než aktivita“ (operari sequitur esse), musí být podrobena analýze a kritice, neboť bytí musí být vykonáváno. Proto platí, že přinejmenším „stav“ (ovšem my víme, že jde o „výkon“) bytí musí předcházet jakémukoli činění, jakékoli aktivitě: každé jsoucno (které je ovšem vždy událostným děním) musí své bytí vykonávat, a to po celou dobu svého trvání. Kde byl skryt onen omyl, že každé jsoucno musí napřed být, aby mohlo být aktivní? Byl skryt v tom, že každá aktivita byla předsudečně chápána jako mířící ven z aktivního jsoucna, jakož i v tom, že samotné jsoucno bylo předsudečně chápáno jako „dané vcelku“ (zatímco jakožto událost je děním v čase). Mohli bychom tedy trvat na premise zcela opačné, totiž že aktivita předchází jsoucnosti (bytí) – tedy: esse sequitur operari. Zároveň si však musíme být dobře vědomi toho, že ani ona základní aktivita, jíž je vykonávání bytí jsoucího, nepřichází „odnikud“, nýbrž že jakýsi ‚zárodek‘ bytí tu musí být nějak přítomen (event.. spolupřítomen – je tu právě důležité mluvit i „zárodku“, neboť tu jde opravdu o „zrod“).

(Písek, 151227-1.)